

Sygn. akt III RC 83/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2022 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący sędzia Marek Szcześniak

Protokolant st.sekr.sądowy Karol Kotoński

Po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2022 r. w Toruniu.

przy udziale -

sprawy z powództwa I. J.

przeciwko F. J.

o alimenty

I. zasądza od pozwanego F. J. alimenty na rzecz I. J. w kwocie 1.500 zł (tysiąc pięćset złotych) miesięcznie poczynając od dnia 04.02.2022r., płatne z góry do dnia 10-go każdego miesiąca, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności którejkolwiek z rat,

II. oddala powództwo w pozostałej części,

III. kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Toruniu,

IV. wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt III RC 83/22

UZASADNIENIE

I. J. wniosła pozew w dniu 4.02.2022r. przeciwko swojemu synowi F. J. domagając się zasądzenia alimentów w kwocie 4.000 zł miesięcznie, poczynając od dnia wniesienia pozwu, płatne z góry do dnia 01-go każdego miesiąca, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności którejkolwiek z rat. W uzasadnieniu wskazała m.in., że jej obecny dochód stanowi renta z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 1.465 zł, dodatek pielęgnacyjny w wysokości 230 zł oraz świadczenie uzupełniające w wysokości 234 zł i z tych pieniędzy nie jest w stanie się utrzymać. Powódka ponosi koszty zakupu żywienia, odzieży i środków czystości, zakupu leków i innych wydatków związanych z jej stanem zdrowia, a także opłat za mieszkanie. Obecnie powódka ma (...)lata i choruje na (...) a orzeczeniem z dnia 02 kwietnia 2020 r. powódka została uznana za (...) (k.3-4).

Pozwany F. J. w odpowiedzi na pozew – po sprecyzowaniu stanowiska na rozprawie w dniu 19.10.2022 r. (k.127 v.) – wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu wskazano, że orzeczenie alimentów byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Natomiast pozwany zgadza się na dobrowolne przekazywanie powódce kwoty 1000 zł miesięcznie. Dotychczas pozwany dobrowolnie przekazywał matce po 700 zł miesięcznie na jej utrzymanie i leczenie. Pozwany podniósł, iż I. J. otrzymuje rentę i zasiłki, oraz zamieszkuje w mieszkaniu które jest jej własnością. F. J. od 01 grudnia 2021 r. prowadzi swoją działalność gospodarczą, wcześniej pracował na umowę o pracę, jego dochody są zależne od dni przepracowanych oraz kontrahenta dla którego wykonuje pracę. Pozwany mieszka w G. w wynajmowanym mieszkaniu, za które płaci miesięcznie 2.850 zł, ponadto posiada także mieszkanie w T., którego

czynsz wynosi 400 zł oraz rata kredytu hipotecznego zaciągniętego na zakup mieszkania 1.807 zł, rata kredytu gotówkowego zaciągniętego na remont mieszkania wynosi 1.886 zł. Ponadto ponosi inne koszty swojego utrzymania. W ocenie pozwanej, powódka nie jest w niedostatku, a kwota 1.000 zł miesięcznie jaką zgadza się dobrowolnie płacić powinna być dla niej wystarczająca. (k.63-67)

Sąd ustalił co następuje

I. J. ma obecnie (...) lat. W (...) zawarła związek małżeński ze S. J., który został rozwiązany w 1991r. przez rozwód wyrokiem (...) bez orzekania o winie. Ze związku małżeńskiego I. J. ma jednego syna F. J..

I. J. utrzymuje się z renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości ok. 1.780 zł miesięcznie i dodatku pielęgnacyjnego w wysokości ok. 230 zł miesięcznie, tj. łącznie ok. 2.010 zł netto miesięcznie. Do 30 kwietnia 2022 r. uzyskiwała świadczenie uzupełniającego w wysokości ok. 234 zł miesięcznie. Obecnie nie otrzymuje innych dochodów.

Powódka posiada stałe opłaty w postaci: 750 zł za mieszkanie, prąd, gaz, Internet i TV, 25 zł za telefon oraz 400 zł za leki. Ocenia że powinna przeciętnie miesięczne wydawać: 200 zł na utrzymanie mieszkania i robienie zakupów, 200 zł na (...), 250 zł na dojazdy do instytucji i załatwianie niezbędnych spraw, 250 zł na zakup paliwa, 750 zł na żywność, 150 zł na środki czystości, kremy i maści, 250 zł za ubrania i obuwie, 84 zł na dentystę, oraz 11 zł na zakup okularów.

Orzeczeniem z dnia 02 kwietnia 2020 r. I. J. została uznana za osobę (...).

Powódka choruje na (...), (...), nadciśnienie tętnicze, (...), depresję, a w sierpniu 2021 r. stwierdzono u niej przewlekłą (...) i okresowy (...). Powódka przeszła usunięcie złożeń z (...), w której stwierdzono (...) II stopnia. I. J. nie jest w stanie samodzielnie się poruszać więcej niż 4-5 metrów, musi posługiwać się chodzikiem, powódka nie jest w stanie stanąć prosto, jest skrzywiona, na zewnątrz wychodzi wyłącznie z osobą towarzyszącą, ponieważ nie jest w stanie utrzymać się równo. Powódka krzyżuje nogi, zatacza się, chodzi na ugiętych nogach, cierpi na drżenie nóg i rąk, oraz na niezborność ruchów.

Co 3 miesiące przyjmuje (...) jako leczenie (...) w szpitalu w B., musi prosić osoby trzecie aby zawiozły ją na leczenie. Wymaga raz na kwartał rehabilitacji w wyspecjalizowanych ośrodkach rehabilitacji, jednakże nie posiada środków na jej sfinansowanie. Po to aby spowolnić postępowanie choroby powódka wymaga specjalistycznej rehabilitacji np. w ośrodku dla osób chorujących na (...), który znajduje się w (...) S., jednakże koszt takiego pobytu jest wysoki. W dniach 28.03.2022r. - 23.04.2022r. I. J. była na rehabilitacji w miejscowości D. za opłatą 1.180 zł.

Obecnie stan zdrowia powódki uległ pogorszeniu, przy codziennym funkcjonowaniu potrzebuje pomocy, ma przydzieloną opiekunkę z Pomocy (...) w wymiarze 6 godzin tygodniowo, powódka potrzebuje jednak pomocy minimum po 4 godziny dziennie, gdyż przez drżenie rąk każda czynność jest dla niej problematyczna, koszt jednej godziny pomocy wynosi 30 zł, powódka miesięcznie musiałaby przeznaczać na ten cel 540 zł, jednakże nie posiada takich funduszy.

Powódka poza kwotą wydatków na leki dodatkowo przeznacza znaczne kwoty na dojazdy, gdyż nie jest ona w stanie pójść samodzielnie nawet do sklepu.

I. J. mieszka sama przy ul. (...) i jest właścicielką tego mieszkania. Ponadto jest współwłaścicielką w udziale wynoszącym 1/6 we własności mieszkania w T. przy ul. (...), w którym zamieszkuje jej matka posiadająca 4/6 udziałów w tym mieszkaniu, a pozostałe 1/6 udziałów ma siostra I. J..

Nie jest właścicielką innych nieruchomości, nie ma oszczędności.

(okoliczności bezsporne k.3-11,23-36,113-118,121)

(dowód: odpis aktu urodzenia k. 57,

dokumentacja lekarska k. 12-22,

zeznania świadka S. J. k.128-129

zeznania I. J. k.135-136

wyrok w sprawie o rozwód k.12 w aktach (...)

F. J. ma obecnie (...) lat. Pozwany jest kawalerem i nie posiada dzieci. Pozwany od grudnia 2021r. prowadzi działalność gospodarczą i osiąga zysk w wysokości ok. 24.000 zł netto miesięcznie. Wcześniej pracował jako pracownik na etacie i w 2021r. zarabiał ok. 10.000 zł netto miesięcznie.

W październiku 2021r. kupił mieszkanie w T. przy ul. (...) o pow. 49 m² które ma 3 pokoje. Na zakup mieszkania zaciągnął kredyt hipoteczny na (...) lat w wysokości ok. 170.000 zł. Cena za mieszkanie wynosiła 218.000 zł. Pozwany miał 20 % wkładu własnego, pochodzące z oszczędności oraz ze zlikwidowanego Indywidualnego Konta Emerytalnego z poprzedniej pracy. Kredyt hipoteczny przez 4 lata ma stałą ratę która obecnie wynosi 1.807 zł miesięcznie.

Przeprowadził remont w/w mieszkania i od października 2022r. oddał mieszkanie w najem. Spłaca kredyt gotówkowy na remont mieszkania w kwocie 60.000 zł uzyskany na okres 3 lat którego rata jest stała przez cały okres kredytowania i wynosi 1.886 zł miesięcznie.

Pozwany oddał w najem każdy z pokoi w w/w mieszkaniu innemu najemcy. Wysokość czynszu najmu zależy od wielkości pokoju i za największy najemca płaci czynsz najmu 900 zł miesięcznie, za średni 800 zł miesięcznie, a za najmniejszy 700 zł miesięcznie. Ponadto najemcy płacą po 250 zł miesięcznie na opłaty za tzw. media.

F. J. rozlicza się z dochodów z najmu ryczałtem według stawki 8,5 %. Zapłacił pierwsze 8,5 % od tych czynszów najmu, tj. łącznie od kwoty 2.400 zł, w listopadzie 2022r. jako podatek za październik 2022r., czyli kwotę 204 zł.

Pozwany mieszka w G. z tym, że czasowo przebywa też w T.. W G. do września 2022r. był najemcą mieszkania za które płacił ok. 3.000 zł miesięcznie i obecnie szuka innego mieszkania w G. w którym będzie zamieszkiwał. W T. okresowo przebywa w mieszkaniu przy ul. (...) należącym do Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w T., za który opłaca czynsz w wysokości 190 zł miesięcznie.

F. J. płacił matce co miesiąc 700 zł w ramach pomocy w jej utrzymaniu i leczeniu, a od września 2022r. przekazuje jej po 1.000 zł miesięcznie. Wpłaty traktuje jako dobrowolne darowizny dla matki i planuje w ten sposób ją wspierać do końca jej życia.

Swojemu ojcu S. J. od około półtora roku również przekazuje dobrowolną pomoc finansową, początkowo w wysokości ok. 100 - 200 zł miesięcznie, później po 400 zł miesięcznie a ostatnio płaci po 800 zł miesięcznie. Zamierza pomagać w ten sposób przez całe życie jego ojca. S. J. jest osobą bezrobotną.

F. J. posiada oszczędności w kwocie (...) zł. Na koszty miesięczne życia pozwanego składają się także wydatki na: wyżywienie 2.000 zł, odzież i środki czystości 500 zł, dojazdy 300 zł, kulturę, rozrywkę i rekreację 950 zł, telefon i Internet 150 zł, stomatologa i okulistę 280 zł, na Indywidualne Konto Emerytalne 1.480 zł, oraz na Konto Zabezpieczenia Emerytalnego 592 zł.

F. J. uważa, że nie powinien być obciążony obowiązkiem alimentacyjnym wobec matki, z uwagi na niewłaściwe postępowanie z jej strony.

Za najpoważniejsze negatywne zachowanie matki traktuje okoliczność, że doszło do jego rozstania z partnerką z którą był przez około (...)lat i której oświadczył się, lecz oświadczyzny nie zostały przyjęte. Po rozstaniu które nastąpiło w lipcu 2020r. korzystał z pomocy (...) i był na 2 wizytach. Psycholog powiedziała że matka rozgościła się w jego życiu. Ze swoją partnerką mieszkał razem przez około 3 lata w G. i gdy oświadczył się, to ona powiedziała że powinni najpierw

spokojnie ze sobą porozmawiać, a później powiedziała że nie ma sensu aby byli razem bo widzi że F. J. chyba mężczy się będąc z nią w związku.

Później F. J. mówił matce, że poznał inną dziewczynę i ma z nią miłe odczucia, a matka mówiła że to zła dziewczyna. W ten sposób mówił o dwóch poznanych kobietach, a matka za każdym razem odpowiadała że to nie jest dziewczyna dla niego. Ponadto mówiła, że żadna kobieta z nim nie wytrzyma a jeśli będzie chciała być z nim, to tylko dla jego pieniędzy.

Zdarzyło się, że gdy matka poprosiła F. J. aby pojeździł z nią samochodem, ale wtedy miał on swoje plany co do życia osobistego i odmówił matce, a ona wówczas powiedziała że w takiej sytuacji F. J. ma nie przychodzić i pozwie go o alimenty.

W 2015r. stan zdrowia I. J. pogorszył się, czuła się ona gorzej i zdecydowała, że przeniesie się z pokoju przejściowego do pokoju zajmowanego przez jej syna F., a syn zajmie jej pokój. Razem z byłym mężem spakowała rzeczy syna do walizek i kartonów. F. J. wówczas pracował i uczył się, a jego rzeczy były spakowane w ten sposób przez 3 dni, po upływie których F. J. zdecydował że tak dłużej nie da się mieszkać i wyprowadził się z mieszkania przy ul. (...). Wówczas F. J. zamieszkał jako najemca w mieszkaniu przy ul. (...).

(okoliczności bezsporne k.37, 63-101,122,127)

(dowód: zeznania świadka S. J. k.128-129

zeznania F. J. k.133-135,

zeznania I. J. k.135-136)

Sąd uważa że następuje

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie zeznań świadka i stron procesu, które uznano za wiarygodne gdyż były spójne, logiczne i znalazły potwierdzenie w stosownych dokumentach zebranych w sprawie. Ustalenia poczyniono również na podstawie dokumentów urzędowych i prywatnych, których domniemanie autentyczności wynikające z art. 245 kodeksu postępowania cywilnego – a w odniesieniu do dokumentów urzędowych również zgodności z prawdą tego co zostało w nich zaświadczone, wynikające z art. 244 kpc – nie zostały podważone.

Na mocy z art. 230 kpc uznano za bezsporne okoliczności faktyczne zawarte w pozwie i innych pismach procesowych, oraz przytoczone w ramach informacyjnego wysłuchania stron, którym strona przeciwna nie zaprzeczyła, gdyż nie budziły wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy i znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale procesowym zgromadzonym w sprawie.

Przepis art. 128 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowi, że obowiązek dostarczania środków utrzymania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo.

Stosownie do treści art. 133 § 2 kro uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest ten, kto znajduje się w niedostatku.

Kolejność alimentacji określa art. 129 § 1 kro, w myśl którego obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych - obciąża bliższych stopniem przed dalszymi.

W myśl art. 130 kro obowiązek jednego małżonka do dostarczania środków utrzymania drugiemu małżonkowi po rozwiązaniu małżeństwa wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych tego małżonka.

Zgodnie z art. 132 kro obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności, albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi

lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami.

Na podstawie art. 135 § 1 kro zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

W treści art. 144¹ kro uregulowano, że zobowiązany może uchylić się od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Wskazano w orzecznictwie, że pojęcie niedostatku z art. 133 § 2 kro obejmuje zarówno wypadki, gdy uprawniony do alimentacji nie ma żadnych środków utrzymania, jak również taką sytuację materialną, w której osoba uprawniona nie może samodzielnie zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb (por. wyrok SN z 20.02.1974r., III CRN 388/73, OSNC z 1975r., Nr 2, poz. 29).

W niedostatku znajduje się osoba która nie jest w stanie własnymi siłami zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb, na które składają się m.in. wydatki z tytułu opłat mieszkaniowych, zakupu żywienia, ubioru, leków oraz innych wydatków związanych z jej utrzymaniem.

W ocenie sądu sytuacja materialna powódki wskazuje, że znajduje się ona w niedostatku.

Powódka utrzymuje się z renty i dodatku pielęgnacyjnego w wysokości ok. 2.010 zł netto miesięcznie. Powódka nie jest w stanie, z uwagi na swój stan zdrowia, podjąć żadnej pracy zarobkowej. Powódka jest osobą schorowaną, cierpi na (...). Powódka przeszła usunięcie (...), w której stwierdzono (...). I. J. nie jest w stanie samodzielnie się poruszać więcej niż 4-5 metrów i musi posługiwać się chodzikiem.

W ocenie sądu, w obecnej sytuacji powódce brakuje 1.500 zł miesięcznie na finansowanie jej usprawiedliwionych potrzeb życiowych.

Natomiast w zakresie możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanego F. J. znajduje się płacenie po 1.500 zł miesięcznie alimentów dla swojej matki.

Pozwany obecnie osiąga zysk z działalności gospodarczej w wysokości ok. 24.000 zł netto miesięcznie, a także posiada dochód z wynajmu mieszkania w kwocie ok. 2.200 zł miesięcznie. Łączne jego dochody wynoszą ok. 26.200 zł netto miesięcznie.

Z tej kwoty jest on w stanie płacić po 1.500 zł miesięcznie alimentów dla matki, a także finansować wydatki związane ze swoim utrzymaniem. Ponadto nadal pozwany będzie mógł wspierać finansowo swojego ojca.

Ponieważ S. J. (który jest ojcem pozwanego i byłym mężem powódki) znajduje się w trudnej sytuacji finansowej i nie jest on w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi alimentacyjnemu z art. 130 kro wobec byłej żony, to zgodnie z art. 132 kro obowiązek alimentacyjny obciąża pozwanego F. J. wobec jego matki.

W judykaturze i doktrynie prawa stwierdzono, że: „Przepisy ustanawiające powinności alimentacyjne konkretyzują obowiązek wzajemnego wspierania się członków rodziny, który jest jednym z podstawowych założeń prawa rodzinnego. Uzasadnione są również względami humanitarnymi (...).

Między innymi z tych względów w uchwale Sądu Najwyższego (Pełnego Składu Izby Cywilnej) z 16.12.1987 r. (III CZP 91/86, OSNCP 1988, Nr 4, poz. 42, uzasadnienie tezy VIII) podkreślono, że "odmowa przyznania środków utrzymania z powołaniem się na zasady współżycia społecznego powinna mieć miejsce bardzo rzadko, w przypadkach szczególnie uzasadnionych i wówczas, gdy budzą one powszechną dezaprobatę" (zob. podobnie uchw. SN z 7.8.1974 r., III CZP 46/74, OSNC 1975, Nr 12, poz. 160; wyrok SN z 16.1.2001 r., II CKN 40/99, L.). Należy przyjąć, że – co do zasady – pogląd ten zachował aktualność (...)"

(J. Pawliczak [w:] „Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz” red. K. Osajda, Warszawa 2017, wydanie w wersji elektronicznej zawarte w SIP Legalis, komentarz do art. 144¹ pkt A teza 6)

Ponadto wskazano w nauce prawa, że „rażąco niewłaściwe postępowanie uprawnionego może polegać m.in. na:

- 1) zachowaniach godzących w życie i zdrowie członka rodziny,
- 2) zachowaniach naruszających godność, dobre imię i inne dobra osobiste człowieka,
- 3) zawnionym popadnięciu w niedostatek lub umyślnym wywołaniu sytuacji prowadzącej do żądania alimentów (...).”

(Jacek Wierciński [w:] „Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz” pod redakcją Jacka Wiercińskiego, Warszawa 2014, str. 983)

Wyjaśniono jednocześnie w doktrynie, iż „z zakresu czynów uzasadniających uznanie uprawnionego za niegodnego alimentacji należy wyłączyć te, które stanowią zwykle nieporozumienia, wynikające z różnicy zdań, zwłaszcza między rodzicami a pełnoletnim dzieckiem.”

(Adriana Tomczyk „Skutki cywilnoprawne naruszenia norm moralnych między osobami bliskimi”, Warszawa 2020, str. 199)

Analiza materiału procesowego zebranego w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, że zgłoszone przez powódkę żądanie zasądzenia alimentów od jej dorosłego syna, nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Żadnego z powołanych przez pozwanego zachowań jego matki nie można ocenić jako rażąco niepoprawnego, bądź budzącego powszechną dezaprobatę.

W szczególności, przyczyna odmowy przyjęcia oświadczyn została podana przez partnerkę pozwanego i dotyczyła relacji pomiędzy partnerką a F. J.. Rozstanie nastąpiło po ok. 6 latach znajomości, w tym po 3 latach wspólnego zamieszkiwania, i nastąpiło w czasie gdy pozwany liczył (...) lata.

Natomiast faktycznie istniejąca pomiędzy matką a synem różnica zdań dotyczy takich kwestii które, zdarza się, że są przedmiotem odmiennej oceny tych osób dorosłych.

W rezultacie brak było podstaw aby oddalić powództwo jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 133 § 2 kro i art. 135 § 1 kro, orzeczono jak w punkcie I sentencji, oddalając w pozostałym zakresie powództwo jako niezasadne.

O kosztach sądowych orzeczono na mocy art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jt. Dz.U. z 2021r., poz. 2257 ze zm.) w związku z art. 102 kpc w części dotyczącej pozwanego, a na podstawie art. 113 ust. 2 i 4 w/w ustawy w pozostałym zakresie, rozstrzygając jak w punkcie III sentencji.

Rygor natychmiastowej wykonalności został nadany wyrokowi – w części zasądzającej alimenty – z urzędu, na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 kpc, o czym orzeczono w punkcie IV sentencji.